

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	
Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . .	5 fl. — cr.
" " " " 1/2 ann . . .	2 " 50 "
Pentru Romani'a si strainetate pe ann . . .	7 " — "
" " " " 1/2 " . . .	3 " 50 "

Pretiuu insertiunilor:	
Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Circular'a Preasantitului Episcopu Ioanu Metianu.

Nr. 1626. Pres.

*Prea onoratiloru parinti protopresbiteri,
si onoratei preotimi parochiale din dieces'a
Aradului.*

Vediendu noi cum fiecare omu bine ganditoriu, in timpuri bune, se preingrigesce si pentru dilele cele grele ale neputintiei sale, ér' mai alesu cu câta seriozitate si ingrigire facu acést'a corporatiunile care se compunu si se conducu de barbati intiepti, — ni-am pusu intrebarea: daca corporatiuni ca acea a functionariloru de statu, care pe langa asiguranti'a ce i-o garantéza legile statului, totu si-au mai infiintiatu ei de sine si unu fondu propriu de ajutorire; daca corporatiuni ca acea a notariloru si a invetatoriloru dela scólele poporali inea au intemeiatu fonduri de ajutorire si de pensiuni pentru sine, veduvele si orfanii loru; óre preotimea nóstra se nu véda lips'a si trebuinti'a infiintarii unui asemenea fondu pentru ajutorirea ei, a familielor si orfaniloru sei, in timpuri grele? Óre sè nu fie sositu timpul ca preotimea nóstra sè se ingrigrésca si pe calea acést'a de sine, de confratii ei cei deficienti, de veduvele si orfanii loru? Óre preotimea nóstra sè nu póta face nimica in modulu acést'a pentru sine si urmatorii sei? Óre sè nu fie si dens'a in stare a face ceea ce facu si alte asemenea corporatiuni?

Tóte aceste intrebari ne-au dusu la acelu respunsu: cà preotimea nóstra nu este mai pucinu insufletita de lucruri bune de câtu altii, si cà prin urmare si dens'a voiesce si póte face in privinti'a acést'a totu ceea ce potu face si altii, daca va fi animata la lucru.

Pentru a ne convinge si mai multu daca respunsulu nostru este in acordu cu vointi'a si dorintiele preotimei, si in casulu acést'a, pentru realisarea acelor dorintie, am convocatu mai antaiu pe toti parintii protopresbiteri la o consultare prealabila a cestiunei

de susu, in care ne am intielesu sè se convóce tóta preotimea diecesana in conferintie la scaunele protopresbiterali, ca sè se intrebe: daca doresce si voiesce a concurge dupa putintia la infiintierea unui fondu comunu pentru ajutorirea sa, ér' mai alesu pentru ajutorirea celoru mai lipsiti dintre ei, a veduveloru si orfaniloru loru? Éra dupa aceea am convocatu o adunare generala a preotimei la resiedinti'a Nóstra, la care, pe langa parintii protopopi au participatu si câte duoi preoti din fiecare tractu protopopescu, ca delegati si plenipotinti ai preotimei eparchiale.

In adunarea acést'a tienuta la 1/13 aprilie a. c. mai antaiu s'a descoperitu vointi'a preotimei pronunziata in conferintiele tienute la scaunele protopopesci, adeca: cà preotimea doresce si voiesce a concurge la infiintierea fondului din cestiune, apoi s'a discutatu bazele, si s'a alesu o comisiune pentru elaborarea statutelor.

Dorinti'a acést'a a preotimei a intimpinatu si consensulu si bunavointi'a Venerabilului Sinodu eparchialu, carele a lasatu pe sém'a acestui fondu tóte tacele dela preoti si venitele sesiuniloru vacante, ce pana acuma au incursu in fondulu generalu diecesanu.

Pe bas'a acestor'a adunarea preotimei intrunita in siedinti'a sa ultima dela 9/21 iuniu a. c. a votatu si a decretatu definitivu infiintierea unui „fondu preotiescu pentru ajutorirea preotiloru romani gr. orientali, a veduveloru si orfaniloru loru, din dieces'a Aradului“, apoi a votatu si statutele, care sub 16/28 iuniu a. c. Nr. 1410 B. s'au aprobatu si din partea Consistoriului nostru, si din care se comunica fiecarui preotu câte unu esemplariu spre luare la cunoscintia si orientare.

Precum aréta §-ii 4. si 5. din Statute, pe langa alte isvóre ce s'au luat la intemeierea si sustinerea acestui fondu, adunarea preotimei a trebuitu se recurga si la unele contribuiiri ale preotiloru, aruncandu pre preotii cei cu parochii de frunte câte 8 fl., pre cei cu parochii de mijlocu câte 6 fl. si pre cei cu parochii mai slabe câte 4 fl. pe ann.

Sperăm că cei mai multi dintre preotii nostri vor să aprecie această întreprindere și o vor sprigini din toate puterile; dar credem că se vor afla unii și de aceia, cari vor cugeta: pentru ce se contribuie la acestu fond, căci cine știe dacă vor ajunge să participe din el?

Dacă plugariul, când arunca seminția în pământ, s'ar îndoi că nu va ajunge să secească, atunci p'ar mai semena, dar nici n'ar avea unde seceră. Dacă cel ce sadese pomi s'ar îndoi de rodurile lor, atunci nime n'ar mai sădi, și astăzi n'ar mai fi pomi roditori pe pământ. Dacă și alte corporații ar fi cugetat așa, când au întemeiat fonduri, astăzi n'ar mai exista de acelea.

Noi sperăm cu ajutorul lui Dumnezeu, încă în anulul acesta să se ajute din fondulul acestă vreo 40 până la 50 de preoți dintre cei mai lipsiți, căci în totu anul se împartese ună a trei părți din venitul fondului. La anulul sperăm să se ajute vreo 50—60 de preoți, și astfel din anul în anul totu mai multi, până când va veni rândul la toți. Și prin această sperăm să întărim și precei ce s'ar îndoi în realizarea acestui fond.

Când aducem acestea la cunoștința întregii noastre preotimii eparchiale, provocăm pe toți fărăosebire să spriginească cu toată bunăvoința și după putința această întreprindere salutară; era deosebi pe părinții protopresbiteri îi provocăm:

1. Ca, considerând că isvorul principal al fondului acestui sunt sesiunile parohielor reduse și reducând în viitoriu, alu caror venit de aici încolo nu mai încurge în fondulul generalu diecesan, ci în fondulul preotiescu, că prin urmare venitul acelor sesiuni este venitul tuturor preoților, e' mai alesu alu celor deficienți, alu veduvelor și orfanilor preoților: fiecare părinte protopopu să stăruască din toate puterile a înmulți venitul acelor sesiuni arendându de timpuriu toate sesiunile vacante din protopopiatul său, la timpul acomodat, cu prețuri câtu mai bune; să stăruască, ca arendile acelor să se plătească regulat, și să se administre fondulul preotiescu fără scădere, e' de cumva unii ori alții dintre preoții actuali, ori dintre comune, ar face orecare greutăți la folosirea acelor sesiuni, să li se observe: că ei comitu pecatu mare, mai întâi în contra interesului lor, apoi în contra fraților lor celor mai lipsiți, în contra veduvelor și orfanilor lor, care pecatu va striga răsunător a supra celor ce l'ar comite.

2. Provocăm pe onorata preotimie eparchială, când i se vor cere contribuțiile anuale, să le plătească cu toată bunăvoința, cugetând că tacsă, ce o contribuie la fondulul acesta, este numai o elocare sigură pentru sine și familia sa. Observând: că dacă unii ori alții dintre preoți ar întemeia în sine asemenea fonduri particulare în parohiile lor, atunci adunarea preotimii credem să scutească pe atari preoți de contribuie și la fondulul comunu preotiescu.

3. Totu asemenea provocăm pe președintele protopresbiteri, și pe onorata preotimie, ca tacsăle consistoriale restante dela investituri, dela examenele de calificare, și altele de acestea, care aveau să intre în fondulul generalu, acum să le administre fondulul preotiescu, mai alesu după — precum auzim — Dumnezeu ne a binecuvântat cu o recolta bună în anulul acesta, ca așa să facem toate pentru înmulțirea fondului preotiescu, carele are mențiunea să contribuie multu la usorarea sorții preotimii noastre, a veduvelor și orfanilor ei.

Nutrind speranța, că onorata preotimie intim-pina toate acestea cu bunăvoința, și implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra întreprinderii noastre acestei, care cu diu de astăzi intra în viață, cu binecuvântare arhierescă am rămasu

Aradu, în 16/28 iunie 1877.

Alu Vostru tuturor

de binevoitoriu

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Congresul bisericii ortodoxe române din Metropoli'a Transilvaniei.

Schimbarile, ce au urmat în ierarhia bisericii noastre, în anii trecuți, au înapoiat foarte multu afacerile congresului bisericesc; chiar cauzele cele mai importante și de urgență au trebuit să stea neresolvite.

Acuma constatam cu o viață multumire că, înaltu Președintele Archiepiscopu și Metropolitu, Mironu Romanu, a luat dispozițiunile necesare pentru a face față congresului bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Mandatulu deputatilor congresuali alesi la 1874 expira cu luna Septembrie a. c. Era cu începutul lui Octombrie începe unu periodu nou de trei ani, pentru care au să se facă noue alegeri de deputati. *Suntem dăru în ajunulu alegerilor nouă pentru membrii congresului nationalu bisericescu*, la cari suntem invitați prin literile înaltu Președintelui Metropolitu, adresate consistorielor eparchiale. Mesurile trebuțioase la împlinirea acestui act, din partea consistorielor noastre, vor urmă câtu mai urgentu.

Nu ne îndoim, că sinodalitatea a devenit astăzi elementul cel mai necesar și indispensabilu pentru viața noastră bisericescă, prin urmare obiectulu preocupatilor fiacarui romanu ortodoxu. Acestă s'a constatat prin interesul viu, manifestat de înțelegința noastră în afacerile bisericesti la toată ocaziunea.

O adevărată interesare au escitat în timpul din urmă cu deosebire, alegerile de membri în sinode și congresu. În adevăru frumoasă și înaltă e pușetiunea unui reprezentant alu poporului, dar și grele sunt îndatoririle lui, mai vertos în biserică. Aici nu pôte fi vorba de interese lumesti, cari se schimbă după dispozițiunile omenilor, ci de biserică, acea

institutiune divină, a carei continuitate, singura are se ni servéscă de temelie în scopurile și lucrările noastre. Reprezentanțele bisericești, membrul unei corporațiuni religioase, trebuie să ocupe cu demnitate, locul ce-i desemnează biserica prin votul poporului.

Alegerile cenistau înainte, vor servi ca dovadă, încâtă știm noi apăsătorul sinodalitate, după valoarea și însemnatatea ei. Ele seversite odată, actele celor aleși se vor înainta la Metropoli, era convocarea congresului și urmă din partea Înaltului Președintelui Metropolitului, prin un act special, conform dispozițiilor din statutul organic. Astfel, credem că în toamnă se va întruni congresul bisericesc ordinar, de la care avem să așteptăm lucruri de mare importanță pentru biserică.

Din teologia S. Iustinu Martirului.

IV.

Antropologia.

Sub cuvântul „antropologia” în genere este de a se înțelege știința a carei obiect este omul. Antropologia privește pe om ca un întreg, în totalitatea sa. Se împarte în psihologia și știința despre partea spirituală a omului, despre suflet, și în Somatologia și știința despre corp, și în cătu această parte este cea naturală și materială se numește fiziologia. — Cândă avem să vorbim despre dogmele antropologice la S. Iustinu, vom considera omul ca un întreg, ca sinteza constatarea din materia (corp) și spirit (suflet).

În paganism și filosofia pagana, precum adevărurile și cunoștințele despre Dumnezeu și lucrurile Ddiești erau tulburate prin tot felul de erori și deformate prin aberațiuni și extravaganțe: așa și în religie una dintre cele mai de frunte întrebări, întrebarea despre destinațiunea și natura omului, despre puterile și lucrările sale era predominantă de cea mai mare nesigurantă; ba putem cu dreptu să spunem că o totală ignoranță și întunecare acoperea orizontul cunoștinței relativ la tîntă omului supra naturală și la adevărurile cari o privesc. — Aici era de ajuns ca să se arde adevărurile creștinismului pentru ca să se aducă lumina și rătăcirile pagane să se arde în golăteala lor, lasându-le să se vedă caracterul lor cel de distructiv pentru moralitate. — S. Iustinu, are în vedere cu deosebire fatalismul etnic, în fața carui susține valoarea libertății morale și a posibilității de a-și castiga fiacare mântuirea. De alta parte cuvintele sale sunt îndreptate contra exclusivismului iudeoesc, cari se gureau de singurii chemați la mântuire, în puterea originii lor. — Contra acestor unilateralități S. Iustinu dezvoltă doctrina creștină despre păcatul original și generalitatea păcatului, precum și că toți sunt chemați la viața eternă prin grația întru Iisus Christos. Pre lângă acestea, doctrina despre lucrurile din urmă (eschatologia) și despre înviere, pentru timpurile de atunci a avut un deosebit interes.

Cu privire la natura omenească, s. scriptura se exprima destul de clar în cartea facerii. Acolo se accentuează dualismul adică învețitură că omul este compus din două principii, din suflet și trup, această învețitura o propune și S. Iustinu, formându astfel substanța doctrinei sale despre om. Ici colea în s. scriptura se află locuri, în care se vorbește și de trichotomism (trup, suflet, spirit) I Thes: 5. 23: *sōma, psychē, pneuma*. Însa nu se poate afirma că în acel loc apostolul ar fi statuit trei părți deosebite de alta în mod substanțial, ci ascrie spiritului numai o parte superioară a sufe-

tului, partea careă caută spre Dumnezeu și este locașul grației. Și numai în acestu înțeles vorbește și Iustinu despre trei părți în om. Elu se alatură la definiția îndatătă pre atunci, careă adică dice că omul este: animalu rațională (*zōon logikón*), care este compus din corp și din suflet (*ek psychēs ke sōmatos synestós*, Dial 93). Și cândă vorbește despre pedepsele eterne, cari voru a avea de a le suferi cei condamnați, observă că suferințele le voru suportă purtându acele trupuri și avându același suflet, cari le-au avut aici pe pământ; de alte părți nu pomenește; din contra corpul și sufletul sunt pentru densul ambele părți constitutive a naturii omenești chiar și a Domnului (II. Apol. 10.). Cu toate acestea nu au lipsit nici de aceia, cari susțin că unde santul Iustinu vorbește independent; deosebește expresu trei părți în om, principul rațional și inteligent: spiritul; principul vital animalic: sufletul, și materiă în sine mărta și fără viață: corpul. Spre argumentarea acestora se aduce un loc din scrierea sa despre înviere c. 10: Învierea va fi pentru corpul caduț, deorace spiritul nu cade; sufletul este în corp, care fără suflet este mort. A parasit sufletul corpul, atunci nici acestă este mai mult, deorace corpul este lacușul sufletului, și sufletul este lacușul spiritului. Aceste trei sunt rezervate pentru aceia cari au speranța în Dumnezeu. (*Anastasis esti tu peptokotos sarkiu, pneuma gar u piptei, psychē en somat estin, u zē de upsychon: . . . oikos gar to soma psychēs, pneumatōs de psychē oikos: ta tria tauta tois elpida elikrinē ke pistin adiakriton en tō theō echusi sōhesontai*). — Pre lângă toate aparințele, totuși trebuie să conștientăm trichotomia în acestu loc și în sensul dat. Din totu tractatul despre înviere, și cu deosebire din capitulu premergătoriu acestui citat rezultă numai două elemente pentru constituirea naturii omenești, dintre cari trupul morind se disolvă în elementele sale primitive, ca scoldându-se la înviere se fia împreunat și același suflet. Fără chiaru se vedă acestea în capitulu alu VII unde se respinge afirmatiunea că fiindu corpul ca un păcat, nu ar fi convenișos ca să se învia: Se obiectăza din partea lor, dice elu, că corpul fiindu păcatos necesită și sufletul ca să păcătuescă. Inse cum va pute corpul numai de sine păcătui, dacă nu va fi un suflet, care se-lu conducă? Precum dintro o parohia de boi, dacă se desjuga unul, celalaltu nu poate ară, așa și nici corpul; dar nici sufletul, disolvinduse legatură dintre densele, nu poate se funcționeze. (Despre înviere c. 10. la I. Damasc.) După acestea la cunoscută definițiune despre om, se adaugă, că ar fi o distincțiune perversă, a recunoște numai fața de suflet mântuirea și nu și pentru corp, documentată fiindu învierea acestui. — Ce e dreptu, pre baza citatului de sus nu e usor a scoate la S. Iustinu dualismul, și argumentele aduse de un aducător de doctrina lui Iustinu, Semisch, nu sunt ușor de resturnat. Inse dacă vom considera că nuntul scrietoriu, nu numai la ss. parinti dar chiaru la filosofii vechi ca Anaxagora și Plato etc. înca au cercat doctrine protestante și pre Lutheru, și dacă vom considera că și la alți ss. parinti ocuro atari spresioni, ca suflet și spirit, fără ca se fia legata de densele o deosebire reală, esențiale și substanțiale, rezultă adevărul vederilor noastre în invetiatură lui Iustinu cu privire la acestu punct.

2. Nemurirea. Invetiatură despre nemurire este dezvoltată în capitulu primu din dialogul cu Trifon; și în acestu punctu a aflatu destui urmași. S. Iustinu ascrie sufletului nemurire întru cătu este simplă substanță și ca atare nesupusă disolvării și corupțiunii, ci elu areta cauză a posibilității, și nemurirea reală o dechiară de un daru pre care l'a reversat Dumnezeu asupra sufletului prin un act deosebit alu grației sale. Rățiunea unei astfel de nemuriri la spiritele finite o află Iustinu în împrejurarea că acestea nu sunt absolute, deorace numai Dumnezeu ca absolut și eternu are viața în sine, pre cândă spiritelor finite aceea le este

data dela Ddieu. Că Ddieu a pututu dá spireteloru nemurirea ca o proprietate naturale si esentiale si ca e putere imanenta, nu amintesc Iustinu, de si dupa parerea lui asia ceva ar trebui se contesteze. „Precum omulu ca atare nu esista conteneu, si nici sufletulu este totdeun'a impreunatu cu trupulu; precumu acésta armonia dispare indatu ce sufletulu parascesce trupulu, asia ar trebui ca si dela sufletu, daca ar fi supusu peritiunei, se se departe spiritulu viu-facatoriu, si se nu fia mai multu, ci se se întórca acolo de unde a venitu“ (Dial. 6.) — Cătu pentru valórea acesteii explicari propria a nemuririi, trebuie se observamu că revelatiunea divina inca nu a determinatu mai de aprópe, nici a exprimatul chiaru cualitatea dinsei si nici bisericeii i s'a datu ansa a aduce o hotarire determinata asupra acesteii întrebări. Ci parerea lui Iustinu, cu tote acestea, nu este cea indatinatu la toti ss. parinti. Nemurirea sufletului nu este nici pre departe identica cu atributul lui Ddieu ca absolutu, in care esistenti'a si substanti'a sunt un'a in modu reale si cu necesitate obiectiva. La Ddieu, ca fiintia absoluta, nu póte avé locu nimicirea séu reintórcerea in nimicuri coruptiunea; séu vorbindu in limb'a filosofiloru, tóte acestea sunt metafisice imposibili, precandu spiritele create, chiaru de acela-si Ddieu de la cari si-au primitu estimea si vietu'a, potu se fia nimicite. Celu pucinu, in sensu metafisicu este posibilu ca sufletulu se se dee pierdiare.

Cu tóte acestea nemurirea sufletului nu e numai simpluminte donativa, dupa cum o espune S. Iustinu. Sufletulu, din natur'a sa, posiede mai multu de cătu numai posibilitatea de a fi nemuritoriu; elu este din natur'a sa necorruptibile, de ora ce substanti'a lui este imateriale, este spirituale si ca atare independenta de materia. S. Iustinu nu face deosebire intre acea durata eterna pre carea Ddieu o póte si o a potutu acordá chiar si lucrurilor materiali si intre nemurirea sufletului, carea sufletului este data deodata cu natur'a si esistenti'a sa. — Doctrin'a S. Iustinu despre nemurire o mai aflamu si la alti apologeti, la Arnobiu, Theofilu etc. — Dar pentru acestea nu trebuie se presupunemu că dora intentiunea Stulu Iustinu ar' fi fostu a face nemurirea sufletului, respective doctrin'a despre acea, prin parerea sa mai nesigura. In capitu V din dialogu face provocare chiar la argumentulu moralu despre nemurire. In totu casulu din acestea tóte putemu trage nutrementu si probe valide spre a aperi pre Santulu contra invectiveloru posibili, că adeca ar' favoru unoru idei emanatistice, in urm'a caroru sufletulu ar' fi unu eflusu emanatu si o parte din Ddieu. Atari imputari s'a facutu din partea gnosticiloru, cu provocare la respunsulu afirmativu ce l'a datu intieleptulu betranu la intrebarea daca sufletulu este dela Ddieu, divinu, nemuritoriu si parte a intelectulu ddieescu (*autu ekeinu tu basiliku nū meros*). — Spresiunea: „Suflearea lui Ddieu (*emfysema*) pentru sufletu, carea se afla si in cartea facerei, si ocure la Iustinu si alti parinti, nu dice nemicu in favorulu unei teorie emanatistice, carea i s'ar puté imputá. Din contra togmai din idei'a sa despre numurire resulta că originea sufletului o afla in unu actu voluntariu a lui Ddieu, căci altcum nu potemu pricepe cum admite ba chiar afla de necesaria o conlucrare speciale a lui Ddieu spre conservarea fiintieloru.

3. O intrebare dintre cele mai multu tractate, dar si in modu fórte variu resolvita, este intrebarea despre libertatea morale. Cunoscinti'a despre acestu obiectu, paganiloru, in cea mai mare parte, le-a lipsitu, séu a fostu intunecata de ideile si informatiunile loru fatalistice. — Poetii si filosofii si-tinsera mana spre a servi impreuna fatului celui mai obscuru si a-i supune lumea atátu a omeniloru cătu si a Dieiloru. Prin acestu fatalismu, nunumai idei'a de Ddien a fostu deformata in paganismu, dar adeveturile despre prevedintia au fostu delaturate si neconsiderate si nasuintiele morali facute in fundamentulu loru imposibili. Inse aceste idei fatalistice au aflu intrare si primire si la poporu;

esperinti'a ne spune că atari idei in timpuri nemorali afla resunetu si buna primire la omenii scapatati si plini de vi-tiuri spre a servi de escusa inmoraltatei acelora. Acum daca erá ca Christinismulu se-si resolve problem'a aducandu regenerarea moravureloru: acelu'a nu s'a potutu arétá indiferentulu facia de acelu fatalismu, — care se bucurá de ospitalitatea si a gnosticiloru. — Stulu Iustinu aréta asiadara că idei'a despre fatu (ursita, norocu et.) ca caus'a obscura si neconscia ce domina tóte, este absurda si-si contradice siesi, deorace primindu-o se aréta necesitatea postulatului, că nu este causa suprema, că imperiulu seu este impartitu, deorace la unulu lucrú binele, precandu la altulu trebuie ca acelu bunu se-lu combata lucrandu reulu. Astfeliu aceasi causa carea ar' trebui se fia absoluta, devine imperfecta si schimbatóre. Daca domnesce fatalismulu, cade deosebirea dintre bine si reu, si tóte notiunile, conceptele si ideile morali sunt vanitate. Fatalistii se provóca si la locuri din s. scriptura, asia la profetii. Inse conclusiunile trase de acolo sunt false. Profetiele sunt de a se esplicá in puterea atoscientiei si prescientiei Ddieci facia de cele venitóre, ér nu in puterea dispusetiuniloru fatalistice si pre bas'a predominiei causeru lucruriloru si intemplaminteloru omenesci. (Apol. I. 43. 44. Apol. II. 7.) Reulu din lume nu póte servi de argumentu pentru esistenti'a unui fatu; dar' elu nici nu-si are caus'a si pricipulu in Ddieu; este totusi permisu din partea lui Ddieu. St. Iustinu numesce reulu din lume lucrare a angeriloru celoru rei. (apol. II. 7.)

In faci'a ideiei pagane despre fatu, sta adevuru chrestinu despre libertatea morala, in puterea carei'a omulu se póte pre sine determiná atátu pentru bine cătu si pentru reu. Acestu adevuru nunumai este presupusu de santele scripturi, dar elu este atestatu si de conscienti'a individiloru. Mai vorbesce pentru acestu adevuru faptulu, că la lucrarile nóstre, acum suntemu condusi de un'a norma, acum de alt'a; acum facemu si urmamu binele, acum urmamu si facemu reulu. „Daca omului ar' fi predestinatu séu din partea fatulu hotaritu, a fi séu bunu séu reu, atunci elu nu ar' puté alege, pentru opuse nu ar' fi susceptibilu, aici si-ar puté schimbá parerea. (Apol. 43.) Numai pucinu este atestata libertatea chiar de necesitatea legiloru normative pentru lucrarile si lasarile ómeniloru. Acésta necesitate o au recunoscutu chiar si Stoicii in etic'a loru, de si in metafisica invetia celu mai inexorabile si severu fatu. — Mai departe, lucrarile nóstre tragu dupa sine séu respata séu pedépsa, ceea ce nu ar' avé locu daca omulu nu ar' fi responsabilu despre densele. — Realitatea libertatei morali o aflamu astfeliu propusa si la alti apologeti, la Athenagora si Teofilu et.

4. In legatura cu dogm'a despre libertate, stau inca dóue dogme: despre peccatulu originalu si vin'a lui si despre gratia. Cu provocare la cuvintele apost. Pavelu, Rom. 5. 12. St. Iustinu intónéza realitatea peccatulu originalu, contrasuu de protoparintii nostri in paradisu precum si universalitatea aceluia la genulu omenescu. Midiloculu regenerarei este tain'a botezului. Ca o urmare si ca o mostenire a aceluia este mortea. Dar prelanga acestu peccatu nu remane neamintita si coruptiunea si vin'a ce se contrage prin peccatele personali. Si daca mórtea totusi ajunge si pre atari cari inca nu au peccate personali, aceea este a se reduce órecum la peccatulu lui Adamu. Relatiunea dintre peccatulu originalu si cele personali, Stulu Iustinu, nedandu-i-se ansa, nu o a desvoltatu mai de aproape.

Incátu pentru gratia, fructele aceleia le conditionéza de meritulu lui Iisusu Christosu si de lucrarile morali si virtutile singuraticiloru. Mantuirea omului, invétia S. Iustinu, se ajunge sub dóue conditiuni, obiectiva si subjectiva. Conditieunea obiectiva jace in meritele Dlui nostru Iisusu Christosu, ér cea subjectiva in meritele personali. Ca momentu principale alu activitatei morali a omului pentru ajungerea iertarei peccatelor, servescu credinti'a si infrangerea inimii; si numai dupa ce au premersu acestea se spendéza grati'a

obiectiva celor pregătiți prin botezu. Cu toate acestea și până ce se realiză condițiunea subiectivă a mântuirii, charul lui Ddieu este de lipsă pentru luminare. St. Iustinu vorbește în mai multe locuri despre această grație. Între altele dice: „Ca se fimu creați la început, nu a stat în puterea noastră; ca înse se urmăm și facem cele placute lui (Ddieu) și înca cu puterile noastre intelectuale, spre acestă cauză a ne miscă și ne conduce de credință (*peitheî te ke eis pistin ageî emās.*) — Și noi credem despre toți oamenii că numai nu sunt reținuți de a învăța și a cunoaște misterele credinței, dar' din contra sunt stimulați spre aceea.” (Apol. I. 10.)

Ca un apendice a dogmei despre grație și mântuire este a se considera doctrina S-lui Iustinu despre preținșă predestinare. Ar' fi unu timp pierdut acela, în care cineva ar căuta la st. Iustinu o predestinare absolută, după cum o aflăm mai târziu la Augustinu, și care a degenerat la protestanți în determinism. La St. Iustinu stă în frunte preșciența ddiéscă, séu vorbindu teologicesce, predestinarea condiționată de lucrările libere și morale ale omului. La această teorie i-a dat ansa fatalismului etnic, pe care densul și-a făcut de problema a-lu combate din toate puterile. Contra acestuia se încerca a aduce la valoare aserțiunea, că Ddieu din eternu a precunoscutu, ce va pute omulu liberu produce în timp. În apologia prima atacându fatalismulu dice că, în creștinismu numai unu futu este, adică hotărîrea lui Ddieu de a remunera faptele bune și a pedepsi cele rele. Langa acestea adaugă apoi espunerile sale despre predestinare în puterea carei'a Ddieu mai înainte a hotărîtu fia carui respal'ta eterna, deorace din eternu a prevediutu faptele și meritele aceluia ca ființa liberă. Astfeliu, de o predestinația absolută la S. Iustinu nu pôte fi vorb'a; pote înse de una pendentă de faptele fiacarui, séu vorbindu bisericesce, pôte fi și este vorba de preșciența lui Ddieu despre lucrările libere a omenimei în genere și a indivizilor în specie.

Iustinu.

Moralitatea țieranului romanu.

III.

(C.) Fia care corporatiune numai atunci trebuie susținută și promovată, dacă printr'ensa se promovă bunăstarea, prin urmare scopulu singurtecilor, ce o compun. Moralitatea publică e atributul celui inamovibilu alu ori cărei corporatiuni, deci și statulu, suprem'a corporatiune are datorința cea mai sântă se grigésca de susținerea și promovarea moralității cetățienilor sei, de ora-ce altmentrea și-sapa însuși mormentulu. În articolulu precedentu vedim ramu, ce sarcine cutropitorie gramadesce statulu pre umerii cetățienilor sei. Credem că e superfluu se însăramu aici beneficiile, de care se bucura aceiași în urm'a atătoru sacrificie, de ora-ce scim cu totii că pre nicairea în statulu nostru țieranulu nu dispune de nici unu minutu liberu, pentru ca se grigésca și de promovarea sa spirituală, nu! căci timpul nu-i e suficiente se-si castige pana de tote dilele și se adune dările cele ne mai pomenite, pentru ca se îngrase pre atâti'a călei fora de scopu. Ceea ce ni-a mai ramas la dispozițiune e cass'a domnului, care ni-au pas-tratu-o intactă strabunii cu scumpu sangele lor. Biserica lui Christosu alaturea cu școl'a — farulu celui luminatoriu, acesti doi operatori neninghibili ai moralității ni-potu versă balsamu în ranele cele sangerande; pre langa aceste grupandu-ne cu micu cu mare, potemu privi cu siguranță la venitoriu, potemu pasi fora de tema contra țieranului uman, căci aceste sunt stance de granitu și sfarima toate loviri tiranesci.

Privirile noastre speciale trebuie se se pasca deci pre aceste corporatiuni, dacă vrem se statorim calea, pre care nu pôte regresă moralitatea țieranilor romani, din contra numai progresă.

Ceea ce atinge biserica, intrinsa resuna și astăzi cu-

ventele mantuatoriului. Aflăm înse cu amaratiune, că biserica romanésca a pierdut foarte multu din însemnatarea sa strabuna, de ora-ce creștinii nostri nu o mai veneră ca odinora. Caus'a principală a reului noi nu o aflăm aiurea, fora numai în desinerea relegiunaria, din care astăzi se face monopolu formalu. Aici ne vedem necesități se întrebăm cu totu de adinsulu pre cei ce nu se rusină a exploata biserica în favorulu intereselor particulare, dacă de o parte știu ce locu e acela, pre care lu-ocupa, ér pre de alt'a dacă mai simțescu în inimile lor ver o schintea de romanismu? Marsiavulu de proselitismu nu se unesc cu principiile bisericii adeverate alui Christosu, prin urmare professorii lui nu sunt demni se îmbrace vestimentele preotiesci. Marii imperati ai imperiului romanu și-plecara capetele dinaintea creștinismului, adică a adevăratelor investigațiune ale lui Christosu și lucrara din toate puterile se unifică biserica în statulu nedepartitu, semnu învederatu despre convingerea lor, că numai în unire jace puterea. Adevărulu acest'a s'a repetitu de mii de ori, chiar și prin limb'a clopotului celui mare; ore se nu ni patrunda odata urechile? Dacă nu-lu auziți, atunci sunteți surdi și ca atari înca nu meritați se stati celebrandu în santele altare.

Momentuositatea cestiunei ni-impune se ni-adresăm cu catra următorii demni ai marelui Andreiu, și catra a nemoryitorilor Alessandru, Petru și Inocenție; în manile vóstre jace astăzi se puneti stavila abuzurilor ce bantuescu pre neamulu romanescu; dela voi aterna se restituiti bisericii romane însemnatarea de odinora și astu-feliu se promovati moralitatea romanului asupritu. Dacă evenimintele dilei vi-au legatu manile și nu poteti lucră, atunci lasati se cadia pre acele legaturi lacremile fierbenti ale neamului romanescu, și aceste de siguru le voru frange!

Activitatea bisericii nu pôte areta succesu, fora de ajutoriulu școlii; asemenea și școl'a fora de concursulu bisericii și-pierde însemnatarea. Biserica și școl'a sunt doue concepte coordinate; prin urmare scopulu principalu alu amanduror'a e promovarea moralității. Împregiurările critice din viața noastră publică nu ni-au lasatu nici în școl'a man'a liberă. Se pare că scopulu veacului luminelor s'a strafornatu la noi în lupt'a pentru esistența; de aceea trebuie se grigim cu scumpetate se nu ni-se nemicésca școl'a, căci atunci ni-pierdemu biserica și-apoi întréga moralitatea; va se dica ne abatemu dela calea adevărului și ne prepadim ca materia, subjugandu-ne însuși spiritulu.

Misiunea invetiatoriului romanu deci e caracterisată pre deplinu prin a preotului; dacă acest'a are se pastreze neatacata invetiatur'a lui Christosu, atunci invetiatoriulu trebuie se devina urmatoriu adevăratu alu apostolilor pre de o parte, ér de alt'a apoi se-si aduca a munte de marele dascalu Lazaru, carele prelanga propagarea moralității aruncă din mana plina sementi'a romanismului. Aici suntemu convinși din esperientia, că nu avem se mai adaugemu nimic, de ora-ce invetiatorii nostri lucră din toate puterile pre carier'a concediuta. Esceptiunile se voru pierde pre ințetulu de sine, căci întunereculu nu pôte contrastă radieru sôrelui viuafactoriu.

Se abstragemu deci cu totii dela calamitățile ce obvinu din părți dusimane; restulu relelor din sinulu nostru potemu face însine ca se dispara, și disparendu aceste, se voru nemic și relele esterne, și atunci vomu poté pasi fora de resistența catra țieranul prefapta; atunci vomu vedé cu ochii proprii cum progresă moralitatea poporului nostru în genere.

Dacă vrea cineva se întelégă ponderositatea situațiunei noastre, atunci credem că amu disu de ajunsu în materi'a ce ni-amu propnu-o; aterna totulu firesce dacă amu potutu vorbi la inima; decumva acest'a înse nu ni-a succesu, atunci totuși neconsolăm, de ora-ce scim că: puterea strabunilor nostri mai traesce și astăzi în următorii lor, ér acestia, vedindu reulu, nu voru suferi se între pana în madu'a poporului, ci lu-voru delatură înca la timpul seu. —

Diverse.

„ „ In numerulu de facia alu fôiei nôstre publicamu d'oue acte de mare insemnatate, circular'a preasantitului nostru Episcopu eparchiotu Ioanu Metianu, prin care se aduce la cunoscintia intrarea in viétia a fondului menitu pentru ajutorarea preotiloru romani ortodoxi dîn dieces'a Aradului, a veduveloru si orfaniloru loru, si alu doilea, statutele acestui fondu. Noi ne-am pronunsiatu asupra importantiei si necesitatii unui atare fondu pentru preotii nostri cu alta ocasiune, si acum suntemu in placut'a pusetiune de-a pune in vederea publicului incesi acte meritorie, insemnandu că pentru administrarea fondului, conferinti'a preotiloru din $\frac{9}{21}$ Iunii a. c. a alesu, conformu statuteloru, unu comitetu sub presiedinti'a Episcopului, compusu din urmatoarele persône: Andrei Papp, archimandritu si vicariu episcopescu, Ioanu Tieranu, protopopulu Lipovei, Meletiu Dregheciu, protopresb. Temisioarei, Ioanu Ratiu, protopr. Aradului, Vasiliu Zorlentiuanu, parochu in Caprutia, si ases. cons., Mihaiu Sturza, parochu in Siepresiu si inspectoru de scôle; precum si o epitropia compusa din persônele: Iosifu Belesiu, ases. ref. ca casariu si Ioanu Russu, ases. cons. si parochu in Aradu, cu controloru.

□ In protopresbitera tulu Pestesiuului, consistoriulu Oradii-mari, dupa cum ni s'a reportatu, a alesu de fiitorulu protopresbiteru pe Iosifu Ves'a parochu in Chisineu, (cot. Bihorului) si ases. consistorialu.

... (Hirontonire.) Georgiu Balanu s'a hirotonitu intru preotu pentru parochi'a Bucovetiu, din protopresbiteratul Temisioarei.

≡ Fundatiunea Elena Birta, de care sinodulu nostru eparchialu a fostu atâtu de ingrigitu pana aci, in septeman'a trecuta a devenitu in posesiunea si administratiunea factica a diecesei nôstre. Capitalulu foundationalu se suie la sum'a de 50,945 fl. 15 cr. din a carui percente se vor stipendiá in totu anulu câte 12 tineri studinti romani.

„ „ Reuniunea invetiatoriloru romani din dieces'a Caransebiului va tiené adunarea sa generala in Recitia montana, in dilele 13, 14, 15 Augustu st. v. a. c. dupa program'a ce urméza: In $\frac{1}{13}$ Augustu. 1. Comitétulu localu din Reciti'a, constituitu pentru incortelarea tuturor participantiloru si pentru conducerea festivitatii adunarei generali, va intempiná pre participantii la gar'a calei ferate din Boci's'a montana la ôrele 11 $\frac{1}{2}$ din dia. Aci va acceptá unu trenu separatu alu calei ferate vicinale din Reciti'a, care va primí pre participantii si va continuá caletori'a. 2. De la gar'a din Reciti'a montana participantii voru fi condusi prin membrii comitetului la cortele pregatite. 3. La 3 ôre d. am. comitetulu reuniunii se va intruni in siedintia in scól'a gr. or. din Reciti'a romana. 4. La 4 ôre d. am. va avé locu totu in acea localitate o conferintia, in care se va luá in pertractare modificarea statuteloru reuniunii. 5. La 6 ôre participantii convinu la otelulu „Novotny“, de unde cei ce dorescu a vedea etablissementele societatei calei ferate din locu, voru fi condusi prin membrii comitetului festivu. 6. Sêra la 8 ôre totu in localitatea amintita, concertu executatu de capel'a musicala montanistica din locu. In $\frac{2}{14}$ Augustu. 7. Atâtu membrii câtu si ceialalti participantii se intrunescu deminétia la 7 ôre in biserica rom. or. din Reciti'a montana si iéu parte la celebrarea chiamarei spiritului santu. 8. La 9 ôre se va deschide si tiené adunarea generala in sal'a „Novotny“. 9. Dupa acést'a banchetu totu aci. 10. Sér'a va urmá petrecere de jocu in sal'a adunarei, in favorulu fondului reuniunii. In $\frac{3}{15}$ Augustu. 11. La 7 ôre deminétia continuarea adunarei generali. 12. La 11 ôre prandiu si pregatire pentru caletoria. 13. La 12 ôre intrunire la „Novotny“ si plecarea la gara, de unde la ôrele 12 $\frac{1}{2}$ din di se incepe caletori'a indereptu spre Boci's'a montana pe calea ferata.

(-) Santirea si distribuirea stéguriloru pentru novele regimente de dorobanti si de artilaria, cari facu parte din corpulu I si II a armatai romane active, s'au seversitu du-

mineca in 17 Iuliu, la marele quartiru generalu a M. S. Domnitoriului, dela Poiana, cu care ocasiune, siefulu de statu majoru alu armatei romane dete cetire urmatoriului ordinu de di alu Domnitoriului Carolu I: „Dandu-ve drapelulu corpului, ve incredintiezu onórea Romaniei, pe care o punu astfelu sub scutul curagiului, devotamentului si abnegatiunii vóstre. Pentru prim'a ora se presinta solemn'a ocasiune d'a primí drapelulu in prediu'a mergerei pe campulu de onóre, cautati a-lu încununá de-o nemuritóre gloria. Nu uitati nici odata că drapelulu este simbolulu patriei, cea mai mare onóre pentru voi este, de a ve dá viétia pentru a-lu aperi si a-lu pastrá in manile vóstre, facandu-lu pururea se fálfae peste tóte obstacolele ce va invinge vitegi'a vóstra.“

Anunsiu!

Adunanti'a generala a *alumneului* romanu din Thimisióra se va tiené in localitatile presidiului, vineri in $\frac{19}{31}$ Augustu a. c. diminétia la 10 ôre, la care sunt poffiti toti membrii.

Mel. Dregheciu, m p.
Prot. ca presied. Com.

Eman. Ungureanu m. p.
ca notariu.

Concursu.

1—3.

Concursu pentru cascigarea *stipendiiloru* — din *fundatiunea Christophor Schiffman-iana*, menite pentru tinerii din B.-Comlosiu eventualmente din protopopiatulu B.-Comlosiului, — unulu pentru unu preparandu, altulu pentru unu teologu, anualmente cu câte 240 fl. v. a. pentru fiescecarele.

Recurintii voru documentá:

1., că sunt romani gr. orientali din B.-Comlosiu respective din protopopiatulu acest'a, si că pentru care vocatiune — din aceste doué — voiesce a se dedicá.

2., Pe langa producerea atestatorulu de paupertate si conduita morala, voru aclude testimoniulu despre reportatulu progresu in studiele gimnasiale, care pentru preparandu se receru siese, ér pentru teologu essamenu de maturitate observandu-se, cumca daca nu vor fi de acésta cualificatiune, atunci se voru alege ma si din clasele normale, inse cari se vor obligá a studiá siese clase respective a depune essamenulu de maturitate si că va fi docente respective preotu.

Recursurile sunt a se tramite subscrisului pana in 17 augustu st. v. a. c. cum apoi in urmatori'a diua ar urmá alegerea stipendistiloru prin sinodulu protopopescu.

B.- Comlosiu, 27. Iuliu, 1877.

Din incredintiarea fundatorelui, V. Sierbanu, protopopu.

1—3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a nôstra confesionala din *Valeabalvasnitia* se recere unu invetiatoriu rom gr. or.

Emolumente sunt in bani gata 80 fl. 12 meti cucuru in bóbe séu 36 fl. 6 orgii de lemne numai pentru sine, séu 42 fl. si pentru scripturisticele sale 4 fl. Quartiru naturalu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu, pre langa propunerea invetiamentului, voru servi si ca cantori la biserica, si au pana in 15 Augustu a. c. *vechiu* a-si trimate recoursele loru prin prea Onor. D. protopresbiteru tractualu, conformu statutulu org. adresate comitetulu parochialu; pana la care timpu, pentru desteritatea in cantari se binevoésca in o dumineca séu serbatóre a se infacisiá in biserica.

Valeabalvasnitia in 18 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu M. O. D. adm. protop. Stefanovicu.

1—3

Concursu pentru întregirea postului invetiatorescu, dela scól'a conf. gr. or. rom. din comuna **Partosiu**, protopopiatulu Ciacovei, comf. Torontalu, pana in **8 septembrie an. 1877: s. v.**, in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt in bani gata 130 fl. 10 meti grâu, 10 meti cucuruzu, 2 orgie de lemne, pentru invetiatoriu; 6 orgie de paie pentru scóla, 3 $\frac{3}{4}$ iugere de pamentu aratoriu, 6 fl. spesele scripturistice, 6 fl. spesele conferintieloru, 20 cr. dela una inmormentare unde va fi poftitu, cortelu liberu cu $\frac{1}{4}$ iug. de gradina pentru legumi.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei gr. or. din Aradu; testimoniu de calificatiune; atestatu de moralitate, éra pentru a-si documenta deprinderea in cantarile bisericesci si tipicu, pana la diu'a alegerii se se presinte in vre o domineca ori serbatóre la s. biserica. Recursurile cu aci insiratele documente, se se adreseze respectivului comitetu parochialu catra concornintele D. Protopresbiteru Ioanu P. Seimanu in Ciacova.

NB. Alesulu aretandu progresu intru invetiatura cu tinerimea, póte avé speranti'a de imbunatatirea salariului seu. Partosiu in 20 Iuliu 1877. s. v.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu **Ioanu P. Seimanu**, m. p. protopresbiteru. **Zacharie Din'a**, parochu si presied. Comit. paroch.

2—3.

Se escrie pentru deplinirea aloru **trei vacantie cu 3 elevi in fondatiunea Zsigaiana din Orade-mare** pe anulu ^{1877/78} scolasticu.

Competintii sunt avisati a produce: a) Documentu cá sunt romani gr. or. nascuti din parinti romani gr. orientali. b) Testimoniu despre progresulu in studie in anulu precedente si despre conduita — portarea morala. — c) Atestatu de paupertate (seracia.) d) Certificatu medicalu despre sanatatea si întregitatea fisica a recurintelui si despre ace'a cá este vaccinatú (altuitu.)

Recursurile astfelu instruite sunt a-se-tramite pana la 20. Augustu st. n. (8 Aug. st. v.) v. c. la Redissimulu Dnu Simeonu Bic'a protopresbiterulu Oradii-mari ca la presiedintele subsemnatului Senatu. In diu'a susatinsa se va tiené siédinti'a de primire.

Oradea-mare 1. Augustu 1877.

Senatulu fondationalu.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca din **Rabagani**, Inspectoratulu Papmezeului cu care e inpreunatu urmatoriulu salariu: In bani 80 fl. v. a. In bucate 12 cubule $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu; siese stengeni de lemne din care se va incaldi si scóla; stolele indatinat dele inmormentari; cuartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acesta statiune, sunt avisati recoursele lorú provédiute cu documintele preserise de stat: org: ale trimite Inspectorului subscrisu pana la **15 August st. v.** in care di va fi si alegerea avendu pana atunci a se presentá la s. biserica spre documentarea desteritati sale in cantare si tipicu.

Rabagani 18 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Elia Moga**, protop. si inspect. scolariu.

2—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa Protopresbiterulu si paroculu Comunei **Jamu**, Iosifu Popoviciu, Comitatu Carasiu, se escrie prin acést'a cu concesiunea Vener. Consist. diecesanu din Caransebesiu cu de dto 17 lea Fauru 1877. nr. 86. bis. concursu cu **terminu pana la 21 lea Augusta 1877** candu se va tinea si alegerea.

Emolumentele cu mentionatulu postu sunt: jumetate din sessia parochiala, jumetate din venitulú stolariu indatinatu dela 115 case.

Concurentii au a tramite suplicile lorú instruite in sensulu statutului Organicu subscrisului.

In candidatiune voru fi primiti numai acei carii voru produce atestatu de maturitate si atestatu de cualificatiune. Iamu 20 lea Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Ioane Pauloviciu**, m. p. Parochu in Rusova Noua ca comisariu Consistoriali.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca la scól'a elementaria romana gr. or. de nou infiintata in comun'a **Kétegyháza** cottulu Békés ppresbiteratulu Chisineului se escrie concursu cu **terminu de alegere pe 21 augustu v. a. c.**

Emolumintele: 300 fl. v. a. cortelu liberu cu gradina, paie de incaldiru, apoi din fondatiunea almásy-ana — pana ce vor fi 2 invetiatori — câte 26 fl. si stolele indatinat dele la inmormentari.

Recurentii se produca: testimoniu celu pucinu despre 2 cl. gimnasiali, precumu si de calificatiune din preparandia séu teologia si atestatu de moralitate.

Recursurile sunt de a se suscerne pana la **18 augustu v. a. c.** cátra Rss. d. ppresbiteru si inspectoru Petru Chirilescu in Kétegyház, avendu recurrentii a se presentá la s. biserica pentru de a-si aretá desteritatea lorú in cele rituali.

Kétegyház, 20 Iuliu, 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, inspectoru scolariu.

2—3.

In urmarea decisului vener. Consistoriu eparchialu, din 22. Iuniu a. c. Nro ^{1433/345} scol. pentru alegerea de invetiatoriu la scóla a 2-a de nou eriganda in **Siclou** (protopresbiteratulu Chisineului) cu acést'a se deschide concursu cu **terminu de alegere pe Dumineca in 14 augustu st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: bani gata 200 fl. v. a. — 10 cubule de grâu, — 5 cubule de cucurudiu, — 10 centenarie de fenu, — 7 orgii de lemne dintru care se va incaldi si scóla, — si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a dobandí acést'a statiune, sunt poftiti recoursele lorú provédiute cu documintele necessarii pana 12 Augustu a. c. ale subscerne la subscrisulu inspectore scolariu in Chitighazu (Kétegyháza). Clericii absoluti si preparandii cei cu clase gimnasiali, la candidare voru fi preferiti si se astépta, ca recurrentii pana la diu'a de alegere, in cutare dumineca séu serbatore se se presentedie la biserica din Siclou, pentru de a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, protopresbiteru si inspectoru scolariu.

2—3.

In urmarea decisului consistorialu din 25 Noemvre 1876. Nr. ^{2839/666} scol. prin acést'a se deschide concursu, pe bas'a decisulu consistorialu din 10 Augustu 1875. Nr. 1521 plen., pe Capelanu'a din **Fabriculu st. Ilie** incopeiatu cu oficiulu invetiatorescu, pana in **28 Augustu a. c.** candu se va tiené si alegerea, sub urmatórele conditiuni:

Capelanulu fiitoriu, carele va avé a portá si sarcin'a invetiatorésca, are a folosi, afara de leaf'a invetiatorésca, de 450 fl. un'a trei'a parte din sesiunea parochiala, un'a trei'a parte din tóte competintiele si tacsele birali si stolari dela poporeni bisericeii st. Ilie, si din fondulu bisericescu 200 fl. anuali, pelanga aceea cortelu liberu, si 6 orgii de lemne cu care are a se incaldi si scóla; inse densulu debue sè fie absolvatu 8 clase gimnasiali, se fie depusu esamenulu de maturitate, sè fie absolvatu teologi'a cu calculi buni, si sè fie depusu esamenulu de cualificatiune éراسi cu succesu bunu.

Recurintii sunt avisati a substerne recursurile lor, indiestrate cu cele prescise, protopresbiterului tractualu Meletiu Dreghiciu pana in 27 augustu a. c., si pana atunci a se presentá, in vreo duminica séu serbatóre, in biserica spre documentarea desteritatii sale in cele rituali si in tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Mel. Dreghiciu**, m. p. prot. Timis. si inspect. de scóle.

3—3.

Pentru vacant'a parochia *Homosidia et filia Cosiovitia* din prott. Fagetului, prin acést'a se escrie concursu, cu *terminulu pana in 24 Iuliu st. v. 1877.*

Emolumentele sunt: Un'a sesiune urbariala de 32 jugere estravilanu, birulu dela 77 de case cu stóla usuata.

Doritorii, cari voescu a competá pre acést'a parochia, au recursele lor a le instrúá conformu dispusetiuniloru stat. org. bisericescu si a le subscrerne Préonoratului Domnu protopresbiteru Atanasiu Ioanovicu in Fagetu.

Homosidia et Cosiovitia in 8 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine, **Atanasiu Ioanovicu**, protopresbiteru.

3—3

Pentru postulu invetiatorescu dela scól'a de baieti din comun'a *Fibisiu* protopop. Lipovei se escrie concursu pana in *7 Augustu v. a. c.* in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: 105 fl. v. a. 3 fl. 15 cr. pentru scripturistica, 28 Hl. de grâu, 12 metri cub. de lemne (din care are a se inoaldí si scól'a.) 12 metri de paie, 45 chr. de clisa, 22 1/2 chr. de sare, 9 chr. de lumini, cortelu liberu cu gradina de legumi langa casa, 1/4 jugeru gradina estravilanu, si 4 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati ca recursele lor instruate in sensulu stat. org. bis. si adresate comitetului parochialu, se-le subscrerna Prea On. Domnu protopopu Ioan u Tiera nu in Lipova.

In fine competentii au a-se infaciosiá intr'una din Dumineci séu serbatori in comuna, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si cantari.

Fibisiu, in 3 Iuliu 1877. s. v. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Ioanu Tieranu** protop. si inspectoru.

3—3

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa neputintiosul parocu Georgiu Popovicu din *Ciclova romana*, comitatulu Carasiu, protopresbiteratulu Bisericei albe se escrie prin acést'a, cu concesiunea venerab. Consistoriu diecesanu din Caransebesiu dto. 9 Iuniu. 1877. Nr. 515. bis. concursu cu *terminu pana la 6-lea. Augustu 1877*, candu se va tienea si alegerea.

Emolumentele cu mentionatulu postu sunt: jumătate din tóte veniturile parochiale.

Concurrentii au a tramite subscrisului suplicele lor instruate in sensulu stat. org.

Ciclova romana, 3. Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Popovicu**, protopresbiter.

3—3.

Pentru amplerea definitiva a statiunei invetiatorescu dela scól'a noua din *Agrisiu*, Cott. Aradu, amesuratulu ordina-tiunei V. Consist. dtto 23 Sept. 1876. Nrulu $\frac{2165}{512}$ s. c. se publica concursu cu *terminu de alegere 14. aug. a. c.* st. v.; legatele acestui postu sunt: 250 fl. v. a. 40 metrii cubici lemne, din care are a se inoaldí si scól'a, cortelu cu gradina gratuitu; cei ce voru reflectá la acestu postu sunt poffiti: se fie preparandi absoluti, de rei. gr. or. rom., se aiba testimoniu de calificatiune, purtare morala buna, apoi se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituali; recursele instruite cu cele necesarii sunt a se adresá catra Comit.

paroch. apoi a se trimite inspectorelui cerc. in Seleusiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerél) per Pankota.

Agrisiu 3 Iuliu st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Demetriu Pop'a**, inspectoru cerc.

3—3

Concursu, care se escrie pentru statiunea invetiatorescu dela scól'a a 2-a din nou infintiata in comun'a *Seleusiu-Cighirelu*, inspectoratulu Agrisiului, Cott. Aradului, cu *terminu de alegere 15 August v. a. c.* Legatele acestui postu sunt: in numerriu 200 fl: v. a. 8 orgii de lemne din care are ase incaldí si scóla, cortelu liberu si dela tóta imormentarea 30 cr; aspirantii sunt poffiti a produce testimoniu despre obsolvirea preparandiei si despre esamenulu de cualificatiune, atestatu despre conduit'a morala si se se presinte la s. biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu; recursele purtandu adress'a Comitetului parochialu sunt a se trimite inspectorelui cercuale in Seleusiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerel) per Pancota.

Seleusiu-Cighirelu 5 Iuniu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspect cerc de scóle.

3—3

Concursu, care pentru deplinirea statiunei invetiatorescu din comun'a *Araneagu*, Cott. Aradului, inspect. Agrisiului, conformu ordina-tiunei Consist: dto 16 Oct. Nr. $\frac{2448}{553}$ s. c. 1876. se escrie, cu *terminu de alegere 21 August v. a. c.* Legatele acestui postu sunt: in numerriu 120 fl: v. a. 16 jug: de pamentu aratoriu, 12 orgii de lemne din care are a se inoaldí si scól'a, cortelu liberu, dela tóta imormentarea 60 cr; recerintiele competintiloru la acestu postu sunt: se fie preparandi absoluti cu testimoniu de cualificatiune, atestatu despre purtarea morala, apoi se se presinte la s. biserica pentru recomandarea in cele rituali; recursele sunt a se trimite bine instruite inspectorelui cercualu in Seleusiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerel) per Pancota, purtandu adress'a Comitetului parochialu.

Araneagu 26 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspec. cer. de scóle.

Insciintiare.

3—3.

In urmarea recomandatiunei ven. consistoriu omanu or. din Aradu, subscrisului amu onóre a aduce la cunoscinti'a on. comitete pentru administrarea afaceriloru bisericescu, precum si la cunoscinti'a antistiloru comunali, si prin densii la a tuturor comunitatiloru, cá de mai multi ani in coce representu pre celea mai mari fabrice din tíera si din strainetate cu *campane* (clopote) si *recuisite bisericescu* de totu feluulu. Cu aceste obiecte am servitu la mai multe biserici si comunitati din dieces'a Aradului. Campane vechi, care nu se mai potu folosi se potu schimbá prin altele noue. Pentru campanele noue, atâtu pentru calitatea buna si solida, câtu si pentru sunetulu armonicu, pre langa una intrebuintiare regulata, subscrisului garantezu in numele fabricei pe timpu de *cinci ani*. Sume mai mari, pre cari comunitatile nu le vor poté respunde deodata, primescu a se solvi si in rate.

Afora de campane si recuisite bisericescu potu servi dupa placu si cu celea mai bune si nou construite pompe (spritie) pentru stringerea focului, precum si cu casse sigure contra focului si a spargerei (Wertheim), cu locomobile, masine de treeratu s. a.

In speranti'a, cá p. t. comunitati me vor onorá cu comande, me subscriu

E. Moskovits.

Depositu pentru Ungari'a si Transilvani'a, Aradu, strada principala (Fótér) nr. 36.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.